

Pressmeddelande

12 september 2022

Allt större maskor i det svenska skyddsnetet

Socialförsäkringarna står inför stora utmaningar till följd av en åldrande befolkning, migration och framväxten av så kallade gig-arbeten som förändrar arbetsmarknaden. Vissa grupper gynnas medan andra drabbas – både sysselsättningsmässigt och ekonomiskt. En ny rapport till ESO ger förslag på hur socialförsäkringarna kan utvecklas i takt med tiden.

I Sverige är grundsynen att den offentliga sektorn ska stå för det yttersta ekonomiska skyddsnetet. Med en åldrande befolkning, högre andel utrikes födda och en arbetsmarknad som förändras i riktning mot mer tillfälliga arbetstillfällen, utmanas den grundtanken allt mer. Många risker i livet skulle kunna hanteras genom att familjen, eller marknaden, står för individens ekonomiska trygghet. Men ur ett effektivitetsperspektiv är det mindre lyckat menar Andreas Bergh och Agneta Kruse, som i en ny rapport till ESO slår fast att det finns flera fördelar i att det offentliga tillhandahåller socialförsäkringar.

- Människors riskaversion gör att ett privat sparande riskerar att bli onödigt stort. Genom att ingå i ett tillräckligt stort försäkringskollektiv behöver individen bara betala premier baserade på den genomsnittliga risken i hela försäkringskollektivet, förklarar Agneta Kruse.

Flera av socialförsäkringarna är i dag prisindexerade. Det innebär att stigande realinkomster urholkar värdet av försäkringarna vilket, i sin tur, gör att privata försäkringar får spela en allt större roll för människors trygghet.

- Detta är att betrakta som en successiv privatisering av försäkringarna. För att värna socialförsäkringen och försäkringstanken bör denna process hejdas, anser Andreas Bergh.

För att undvika att utrymmet för avtalsförsäkringar ökar, vilket Bergh och Kruse menar ger ökad ojämlikhet genom att villkoren kommer att skilja sig åt mellan olika avtalsområden, menar de att prisindexering bör ersättas med inkomstindexering som princip för försäkringarna.

- Den omfördelning mellan individer som blir resultatet av enhetliga och obligatoriska försäkringar är att föredra ur ett fördelningspolitiskt perspektiv, konstaterar Agneta Kruse vidare.

Seminarier går att ta del av i efterhand på expertgruppens hemsida www.eso.expertgrupp.se. För frågor och mer information, kontakta Andreas Bergh, tel. 070-779 07 34, Agneta Kruse, tel. 073-828 32 10 eller kanslichef Lena Unemo, tel. 08-405 82 80.

Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) breddar och fördjupar underlaget för samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. Genom oberoende studier bidrar ESO till samhällsdebatten och blir en brygga mellan forskning och politik. ESO är en kommitté under Finansdepartementet.
www.eso.expertgrupp.se

